

کنفرانس رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اگو

• حامد یاری

کارشناس ارشد مطالعات منطقه‌ای و مدیرکل حوزه ریاست روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جلسات در نهایت به توافق کشورهای مزبور در زمینه برگزاری نشست‌ها با حضور رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اگو به منظور بررسی راه‌کارهای همکاری در زمینه‌های کتابخانه‌ها و حفاظت و اشاعه اطلاعات میراث مکتوب این کشورها منجر شد.

بر همین اساس و با همکاری وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای جمهوری اسلامی ایران، جمهوری ترکیه به همراه رئیس آرشیو عثمانی این کشور، جمهوری قرقیزستان به همراه رئیس آرشیو ملی قرقیزستان، جمهوری تاجیکستان، جمهوری ازبکستان، جمهوری آذربایجان، جمهوری تاجیکستان و معاونان ارشد کتابخانه‌های ملی جمهوری اسلامی پاکستان و جمهوری قزاقستان و با حضور نماینده‌ای از جمهوری اسلامی افغانستان در بیست و هشتم و بیست و نهم آبان سال ۱۳۸۶ در تهران و در محل کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران گرد هم آمدند. این گردهمایی که با عنوان اولین نشست رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اگو شکل گرفت با پیام دکتر محمود احمدی‌نژاد، رئیس جمهوری اسلامی ایران، آغاز شد.

رئیس جمهوری اسلامی ایران در بخشی از این پیام آورده است: کشورهای عضو اگو جدای از مرزهای جغرافیایی و نظام‌های سیاسی و اقتصادی دارای فرهنگ مشترکی هستند که دستاورد و میراث تاریخ چندین هزار ساله آنهاست و همین فرهنگ مشترک ظرفیت دارد که با پیوند عمیق میان ملت‌ها فرصتی جدید را برای توسعه همه‌جانبه منطقه

از سال ۱۳۸۴ و به دنبال رویکرد جدیدی که در سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران در حوزه روابط بین‌الملل ایجاد شد، توسعه روابط و همکاری‌ها با کشورهای همسایه به ویژه با کشورهایی که در حوزه تمدنی ایران قرار دارند، در اولویت برنامه‌های بین‌المللی این سازمان قرار گرفت. در همین راستا و با شناسایی کشورهای هدف، مشخص شد که برقراری ارتباط سازمان اسناد و کتابخانه ملی با کشورهای انتخاب شده از طریق سازمان‌هایی که قبلاً سازوکار رسمی برای اتحاد میان آنها ایجاد شده و از نظر دولت‌هایشان نیز ایجاد ارتباط با آنها در اولویت‌شان قرار گرفته می‌تواند مقدمات حفاظت از میراث فرهنگی و تمدن موجود در منطقه را فراهم سازد.

با بررسی‌های به عمل آمده سازمان همکاری‌های اقتصادی اگو که متشکل از کشورهای ایران، ترکیه، پاکستان، افغانستان، قرقیزستان، ازبکستان، قزاقستان، آذربایجان، ترکمنستان و تاجیکستان می‌باشد و به صورت تخصصی تر مؤسسه فرهنگی اگو، که متولی گسترش ارتباطات فرهنگی در منطقه اگو می‌باشد، به عنوان محمل مناسب برای شروع و بسط این دسته از فعالیت‌های بخش بین‌الملل سازمان اسناد و کتابخانه ملی انتخاب شد.

در همین زمینه از سال ۱۳۸۴ جلسات متعددی با دبیرکل وقت اگو، سفیران کشورهای عضو اگو در تهران، که نماینده تام‌الاختیار کشورهای متبوع خود در سازمان همکاری‌های اقتصادی می‌باشند، و همچنین مسئولان وقت و فعلی مؤسسه فرهنگی اگو برگزار شد. برگزاری این

کشورهای عضو اگو
جدای از مرزهای
جغرافیایی و نظام‌های
سیاسی و اقتصادی
دارای فرهنگ مشترکی
هستند که دستاورد
و میراث تاریخ
چندین هزار ساله
آنهاست

سومین اجلاس کتابخانه‌های ملی
کشورهای عضو اکو نیز از هم
اکنون مشخص شده و اجلاس
سوم قرار است در پاییز سال
جاری به میزبانی آنکارا و از
سوی وزارت فرهنگ و توریسم
جمهوری ترکیه برگزار شود

ایران تهیه و برای کشورهای عضو به‌منظور تأیید و تصویب راه‌کارهای قانونی تشکیل اتحادیه رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو ارسال شد. پس از ارسال پیش‌نویس اساسنامه برای کشورهای عضو از طریق مبادی ذی‌ربط و با پی‌گیری‌های سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران و با نظر وزارت فرهنگ و توریسم جمهوری ترکیه، آنکارا به عنوان میزبان دومین اجلاس انتخاب شد.

اما پس از چندی و با توجه به انتخاب شهر باکو به‌عنوان پایتخت فرهنگی جهان اسلام در سال ۲۰۰۹ و با توافق صورت گرفته میان وزارتخانه‌های فرهنگ جمهوری ترکیه و جمهوری آذربایجان؛ میزبانی اجلاس دوم به شهر باکو واگذار شد. توجه به این نکته نیز لازم است که در میان فعالیت‌های فرهنگی‌ای که در حوزه کشورهای اکو و در بخش فرهنگ صورت گرفته، ادامه‌دار شدن ایده‌گردهمایی رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو و به شماره دورسیدن این اجلاس جزء موارد نادر در این حوزه می‌باشد. ذکر این نکته نیز بر مطلب پیش‌گفته تأکید دارد که میزبان سومین اجلاس کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو نیز از هم اکنون مشخص شده و اجلاس سوم قرار است در پاییز سال جاری به میزبانی آنکارا و از سوی وزارت فرهنگ و توریسم جمهوری ترکیه برگزار شود.

قضیه فوق خود نیز نشان‌دهنده مقبولیت ایده و نظریه جمهوری اسلامی ایران در میان سایر کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی، برای تعیین سازوکاری برای به‌اشتراک گذاشتن و حفاظت از میراث فرهنگی مکتوب منطقه

اکو و بازآفرینی نقش تمدن‌سازی خویش در عرصه جهانی به‌وجود آورد.

دکتر محمود احمدی‌نژاد در این پیام همچنین تأکید کرده است: مراکز علمی و فرهنگی به‌ویژه کتابخانه‌های ملی به‌عنوان حافظه علمی و فرهنگی ملت‌ها نقش ویژه و ممتازی دارند.

رئیس جمهوری اسلامی ایران در پایان پیام متذکر شده‌اند: شرایط جدید جهانی و اقتضائات ملی و منطقه‌ای ایجاب می‌کند کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو دست در دست هم دهند تا با همکاری در زمینه‌های مختلف کتابداری فرصت بهره‌برداری پژوهشگران از میراث موجود در گنجینه‌های یکدیگر را ایجاد کنند.

در پایان این نشست دوره‌موضوعات مختلفی همچون ایجاد پایگاه اینترنتی شامل اطلاعاتی درباره کتاب‌های خطی و نادر موجود در کتابخانه‌های ملی، به‌اشتراک‌گذاری اطلاعات کشورهای عضو درباره روش‌ها، تجربیات و علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی برای رسیدن به توافق درباره موضوعات مشترک، امضای پروتکل همکاری امنیت اسنادی، تکمیل منابع کتابخانه‌ای همدیگر از طریق مبادله و اهدا، توسعه امکانات کتابخانه‌ای در کشورهای عضو، آموزش کتابداران و کارشناسان و تبادل استاد و دانشجو از طریق ایجاد رشته‌های آموزشی مشترک و به‌ویژه تهیه پیش‌نویس اساسنامه‌ای به‌عنوان اساسنامه اتحادیه کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو مورد بررسی و تصویب شرکت‌کنندگان قرار گرفت.

پیش‌نویس اساسنامه مذکور از سوی جمهوری اسلامی

حاشیه روز اول این نشست نمایشگاه «کتاب تمدن اسلامی» که شامل مجموعه کتاب‌هایی در حوزه تمدن اسلامی منتشر شده در کشورهای عضو اگو بود به صورت رسمی و با حضور شخصیت‌های فرهنگی جمهوری آذربایجان افتتاح شد

فوق که با حضور جمعی از مقامات پارلمانی این کشور و رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اگو برگزار شد، با اشاره به انتخاب باکو به عنوان پایتخت فرهنگی جهان اسلام گفت: امسال شاهد رویدادهای فرهنگی زیادی در جمهوری آذربایجان خواهیم بود که برگزاری این اجلاس از مهم‌ترین این برنامه‌هاست.

ابوالفضل گاریو برگزاری این اجلاس را نمادی از تمدن و فرهنگ بالای کشورهای منطقه دانست و افزود: فرهنگ غنی کشورهای عضو اگو ما را به این نتیجه رسانده است که از مهم‌ترین راه‌های ارتباطی میان ملت‌ها، ارتباط و همبستگی کتابخانه‌های ملی است.

علی‌اکبر اشعری با ابراز خرسندی از برگزاری این اجلاس گفت: جمعی که سال گذشته در تهران جمع شدند تا با هم در فعالیت‌های کتابخانه‌ای تشریح مساعی کنند، امروز به عنوان یک اتحادیه منطقه‌ای، دومین اجلاس خود را برگزار می‌کنند.

رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی کشورمان به تأیید این نشست در عالی‌ترین سطوح کشورهای عضو اشاره کرد و افزود: برگزاری دومین اجلاس نشان‌دهنده هدفمند بودن این جمع و اتحادیه است که در آینده‌ای نزدیک نقش مؤثرتری در یوایی علمی منطقه ایفا خواهد کرد.

کریم طاهراف، رئیس کتابخانه ملی جمهوری آذربایجان، نیز در این مراسم از ابتکار جمهوری اسلامی ایران در تشکیل

اگو و همچنین استقبال کشورهای عضو اگو از تشکیل این اتحادیه منطقه‌ای است. پس از توافقات کشورهای ترکیه و جمهوری آذربایجان و با تعیین روزهای ۳۱ فروردین ماه و اول اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۸ به عنوان روزهای برگزاری گردهمایی رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اگو، دومین اجلاس کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اگو در شهر باکو آغاز به کار کرد.

در این اجلاس و بنا به مصوبات جلسه پیشین که ریاست آن بر عهده علی‌اکبر اشعری، مشاور فرهنگی رئیس جمهور و رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، گذاشته شده بود، در روز نخست و به عنوان اولین تصمیم این اجلاس مقرر شد نام جمع گردهم آمده در تهران و باکو از اتحادیه کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اگو به کنفرانس رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اگو تغییر یابد که این تغییر براساس سازوکارها و ضوابط موجود در مجامع رسمی و بین‌المللی کتابداری همچون ایفلا صورت گرفت.

در حاشیه روز اول این نشست نیز نمایشگاه «کتاب تمدن اسلامی» که شامل مجموعه کتاب‌هایی در حوزه تمدن اسلامی منتشر شده در کشورهای عضو اگو بود به صورت رسمی و با حضور شخصیت‌های فرهنگی جمهوری آذربایجان افتتاح شد.

ابوالفضل گاریو، وزیر فرهنگ و گردشگری جمهوری آذربایجان، در مراسم گشایش رسمی این اجلاس و نمایشگاه

این اتحادیه تشکر کرد.

روز دوم نشست باکو نیز به نهایی کردن اساسنامه کنفرانس رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو اختصاص یافت که براساس اساسنامه مصوب، هدف اصلی کنفرانس ایجاد تعامل، تبادل و هم‌افزایی اطلاعات، دانش و تجربه در بین سازمان‌های عضو است.

انجام پژوهش‌های علمی و فرهنگی در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی در حوزه علوم کتابداری، تشکیل گردهمایی‌ها و نمایشگاه‌های علمی و فرهنگی، تشکیل پایگاه‌های اطلاعاتی مشترک و به‌اشتراک‌گذاری اطلاعات، مجموعه‌سازی منابع کتابخانه‌ای از طریق مبادله و اهدا، گسترش رده‌های موجود برای سازمان‌دهی بهینه و تنظیم استانداردها در حوزه کتابداری، توسعه آموزش علوم کتابداری، همکاری در سازمان‌دهی، حفاظت، نگهداری و مرمت منابع خطی و نادر و تلاش برای توسعه سواد اطلاعاتی و مهارت‌های خواندن در منطقه از دیگر اهداف تشکیل کنفرانس بود که به تصویب اعضا رسید.

انتخاب علی‌اکبر اشعری، مشاور فرهنگی رئیس‌جمهور و رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی کشورمان، به‌مدت سه سال به‌عنوان دبیرکل کنفرانس رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو و تعیین جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان مقرر دائمی این کنفرانس از دیگر مصوبات روز دوم نشست باکو بود. همچنین در این کنفرانس پیشنهاد کشورمان درباره راه‌اندازی پورتال مشترک مورد بحث، بررسی و تصویب اعضا قرار گرفت.

تشکیل پنج کمیته تخصصی نیز از دیگر مصوبات دومین کنفرانس رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو بود که براساس آن کمیته‌های مرمت و نگهداری به‌ریاست ترکیه، آموزش به‌ریاست پاکستان، انتشارات به‌ریاست کشوری که دبیرخانه در آن مستقر است (جمهوری اسلامی ایران)، هماهنگی و همکاری به‌ریاست آذربایجان و تأمین منابع به‌ریاست رئیس مجمع به‌عنوان یکی از سه رکن کنفرانس در کنار مجمع عمومی و دبیرکل به‌عنوان دیگر ارکان این کنفرانس به‌تصویب حاضرین در اجلاس رسید.

این نشست دوره‌ها با امضای اساسنامه کنفرانس به‌عنوان سند نهایی از سوی رؤسای کتابخانه‌های ملی و نمایندگان کشورهای عضو به پایان رسید.

در حاشیه این نشست نیز علی‌اکبر اشعری با ابوالفضل گارایو وزیر فرهنگ و گردشگری جمهوری آذربایجان دیدار

کرد. اشعری در این دیدار ضمن اشاره به اشتراکات زیاد دو ملت ایران و آذربایجان گفت: ممکن است ما با چند کشور ویژگی‌های مشترکی داشته باشیم، ولی اشتراکات میان ایران و آذربایجان بی‌شمار است.

رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی کشورمان با اشاره به مصوبات کنفرانس رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو اکو و تصمیم اعضا برای تشکیل اتاق اکو در کتابخانه‌های ملی گفت: تصویب اساسنامه این کنفرانس و انتخاب راه‌کارهای اجرایی کردن مفاد آن دو قدم اساسی برای هم‌گرایی بیشتر میان کتابخانه‌های ملی کشورهای عضو بود که در نشست باکو به آن دست یافتیم.

گارایو نیز در این دیدار حضور همه کشورهای عضو در کنفرانس رؤسای کتابخانه‌های ملی را نشان‌دهنده اهمیت روابط فرهنگی میان کشورهای منطقه اکو دانست و افزود: باکو به‌میزبانی این کنفرانس برای تحکیم عنوان پایتخت فرهنگی جهان اسلام احتیاج داشت. وی از ابتکار و پی‌گیری‌های کشورمان در زمینه تشکیل این کنفرانس قدردانی کرد.

وزیر فرهنگ جمهوری آذربایجان همچنین تبادل کتاب، موسیقی و نقاشی را از راه‌های گسترش مبادلات فرهنگی میان دو کشور دانست و دستور داد: نسخه کاملی از آرشیو موسیقی سنتی جمهوری آذربایجان از موزه موسیقی این کشور به کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران اهدا شود.

انتخاب علی‌اکبر
اشعری به‌مدت سه
سال به‌عنوان دبیرکل
کنفرانس رؤسای
کتابخانه‌های ملی
کشورهای عضو اکو
و تعیین جمهوری
اسلامی ایران به‌عنوان
مقرر دائمی این
کنفرانس از مصوبات
روز دوم نشست باکو
بود